

تۆرك يوردى

ناشرى : تۆرك يوردى
مدىرى : جلال ساھر

۱۳۳۳ صاى ۲۱ ۶ كانون اول ۱۳۳۳ يىل ۶ جلد ۱۳ صاى ۱۴۹

۷۴
⑤

قادیلر حقوقی

حرک ائک بوبوک اجتماعی ترقی و تکامل عامللرندن
یری اولدینی خیلی اسکیدنبری وپک چوق سوبله نیلن
بر حقیقتدر . حرب اسکیمش ، بورصومش ، چوروش
بوتون مؤسسهلری ییقار ، قالدیریر ، آتار ؛ نفسخ
ایدن محیطلری آیقلاز ، آریسیدیریر ، تیزلر ؛
اویوشمش و اویوش جمعیتلری اویاندیریر ، حرکت
کتیریر . اجتماعی هیجانی یاشاتیر . عصرک ایجاباتی ،
زمانک ضرورتلری دها ای آکلانیر . استقبالك
احتیاجلری ، یاشاق ایچون لابد اولان چارهلری
داها واضح کوستریر . . . ایشته بوتک ایچوندرکه
حرک - جمعیتلر ، جمعیتلر آچمش و آچمقده اولدینی
چیغ یارالره رغماً - ای ، فائده لی جهتلی ده آز
اولامشدر .

جمعیتلر ده حرک دوغوردینی اقتصادی تضییقلر ،
معیشت صیغیتلری ایجاسیله مکتب یوللرینه تجارت و سربست
صنعت ملکلرینه سلوک هوسنک کوندن کونه بارز
بر صورتده آرتدینی ، آرتقده اولدینی مشاهد اولنیور .
اوللری چوققلری بر محله حوجاسنه و برهرک «حافظ»
درجهسته قدار چیتارا بیلیرسه کندینی مسعود
صایا بیلجک اولان پدرلر بوکون بوسوتون باشقه
شیر دوشونیورلر ، باشقه سعادت یوللری آریورلر ؛
ختیارلق اساسلری کندی یاورولری آلمانیه ،
ماجاریستانه کوندهردرک ، هیچ اولمازسه مملکتده
بر تجارت خانهیه ، بر صنایع مؤسسسه سنه و برهرک آلن
ری ایله قازاننی اوکره تدیرمکده ، مملکته مستهلک
ده گل مستحصل بر آل یتشدیرمکده بولیورلر . آرتق
جمعیت باشقه لرینک صدقه ماللرینه ، لطف واحسانلرینه
کوز دیکهرک باشایه جق بر مخلوق علاه ائمه ناک پک
آز آدملرک آرزوسنی تشکیل ائتمکده اولدینی کورولیور .
اوکوز یوردلرینک ، رشدی ، تالی و نمونه - ارکاک
وقیز - بوتون مکتبلرک ، کرک حال و کرک استقبال
اندیشه سیله ، دولقده ، دولدیریلقده اولدینی ،
آکلاشیور .

اوللری چرمه کاردده صاقلانیلان باره لر بوشالیدی ؛
اورطیه دوکولدی ؛ ایشله ک ، چالاک آلره کچدی .
اوقاق ، بوبوک بوتون سرمایه آز چوق حرکت
کاسی . حرک بوتون ضروری تعیداتنه رغماً مبادله

و تجارت فکر و حیاتی اویانمغه ، قیلمدماغه چالیشیور .
فقط صوک زمانلرده اک بوبوک انقلاب مقدمه لرینک
قادیلرک وضعیت اجتماعی و عائله ویه لرینده ، سوبه
عالمیه و تربیه ویه لرینده اولدینی ادعا اونا بیلیر . قادیلغه
عائده وارسه هبسنده کوچوک بر انقلاب حرکتی
باشلامشدر . بالقان حرک ائک هیجانی دورهلرینده
حرکتلر کملک اوزره اولدینی دو یورمش اولان تورک
قادیلانی بو عمومی حرب ائسانسنده حیات عمومی ناک
هان هر شعبه سنه کندینک اواعتناکار آلنی اوزامشدر .
تورک حیات اجتماعی و اقتصادی سنده ذاتا اسکیدنبری
قادیلرله خاص کی اولان عائله تریزلیکی ، دو قوماجلیق
وسائر کبی آل ایشلری بر طرفه بر اقالم . تورک
قادیلانی بوکون خسته باقیچیلقدن ، تجارت خانه لرده ،
جمعیت خیریه و حکومت دائره لرینده چالیشمقدن تا ،
بوکونه قادار سسی و سرمایه مجادله سنک اک حاد دورهلرینده
بولونان مملکت قادیلرینک بیلر یاناشامش اولدینی
خدمتله قدار یاناشامش ، یاناشایه مجبور قالمشدر .
اولکی سکون حالتی بر افاق عمله و سرمایه دارلق
صنفلرینه آیریلق مقدمه لرینی یاشامقده اولان تورک
قادیلانی بوکون یوقاریده سوبله نیلدیکی کبی یالکز
سعیه ، آلن ترینه مراجعت ائتمکله قالمامش ؛ ائنده
بولونابیلن باره ایله تجارتده سلوک ائتمک املنده
اولدینی کوسترمشدر . حتی بعض تجارتی شرکتلر
قوردیقلمی کبی کوچوک سرمایه لرله سیار تجارت
یاپانلرده ، بازار و چارشولرده آلیش و یریش ایدنلرده
خیلی چوغالمشدر .

برجهندن بوبله عملی و اقتصادی حیات اشتراک
ائتمک باشلا دیقلری کبی ، دیگر طرفدن - حکومتک
کندی وظیفه لرینی تقدیری وقادیلری حمایه و تشویقی
ایله - علمی حیاتده دها جدی اولارق کیرمکه
باشلا دیقلرینی کوریورلر . برچوق یرلرده قیز دارالای
یتاملری ، قیز سلطانلری وقیز دارالمعاملری آچیلدینی
وهیسی طالبانله دولدینی کبی ، استانبولدهده خانلره
مخصوص بر دارالفنون تجر به سی یاپیلقمقدهدر . احمد
ادیب بکک آچمش اولدینی « بیلکی یوردی » نه دوام
ایدن خانلرکده مقداری دائماً آرتقمقدهدر . عثمانلی
مملکتک اوزاق بر اولکک سنده ، سوریهده ، قوماندان
باشا حضرتلرینک تشویق و حمایه لرله ، نریه ادیبه من
خالده ادیب خاتم افندیکنک ، استانبولدن قافله قافله

ایده بیلرلر « قیدی موجود اولدینی وقادینلر حقنده بر ممنوعیت بولمیدینی نظر دفته آلنهرق قادیلرک دوقتورلوق ایتملرینه مساعده ایدلش واوزمان مراجعت ایدن هندرسه وفه راری اسمنده ایکی قادینه طبابت ایچون رخست ویرلشدی . »

«اعلان مشروطیتی متعاقب صحیه مجلسی اوزون بر مضبطه یاهرق قادین دوقتورلرک عائلهلرک صمیمیتی دائره سته کیره رک اجنئی پروپاگاندا سته آلت اوله جقارینی بناء علیه دوقتورلوق یاهرقی جائز اولمیدینی قرارلاشدیرمشدی » ایشته بوقرارک تأثیر یله - تورک واسلام عاللمک دیگر کوشه لرنده آرز چوق طبییه خانلر بولمیدینی حالده - عثمانلی تورک قادیلری آراسندن ، بوکونه قادار ، برهکیم خام چیقماشدی . « آیه مکتبی » فی پیتره ن بعض خانلر استقنا اولوناجق اولورسه ، - اجتماعی وعائله وی موقعلری اعتبار یله کندیلرینه آک ائرم صنعتلردن اولوق لازم کلن - انسانلرک صحتلرینه تعلق ایدن صنعتلری مسالک ایدینن خانلریز بوقدی . بسم عمر پاشانک وسائر بعض ذواتک همتیه خسته باقیجیلوق یولنه سلوک ایدن وبو خصوصه خیلی کورکو وحقی بیلکی صاحبی اولان تورک خانلری آرز چوق بولوناییلورسه ده ، حرب زمانلرینه مخصوص اولان بومشغلینی برمسالک دییه صایق - بالطبع - ممکن ده کلدر . کچتلرده کونده لک آرقداشلریزده یازیلدیغنه کوره ، بواجتماعی احتیاجلرک ، ممکنمزده اوتهدن بری سز بیلکده اولان دوقتور قیتلغنک بر درجه یه قادار اوکته کچمک ایچون قادین دوقتورلرکده طبیلک یاهلرینه مساعده ایدیله سی لزومی دوشونیلرک صحیه مجلسنک برطوبلا نیشده بومشله قونوشولش ، وقادینلرکده هکیملک یاهلرینه مساعده ویریله سی لزومی اتفاق ایله قبول ایدلشدر .

«شمدی به قدر ، قادیلرک دوقتورلوق یاهلر لری ممنوع اولدینی جهته ، طب فاکولته سته طالبه قبول اتین معارف نظارتنک بوقرار اوزرینه فاکولته یه قادیلرکده دوامته مساعده ایلیه جکی خبر آلتلشدر . بوصورتله مملکتک اک مهم بر احتیاجنک تلافیسه طوغری بر آدیم آتیلدینی کچی قادیلرک فعالیتی ایچون ده بکی بر ساحه آچیلش اولیور . »

بوراده تورک قادیلغنک مدنی حق و احتیاجلری ایچون بوصورتله چالیشلینی کچی ، روسیه ده ده شمال

کیده ن گزیده هیئت تعلیمیه ایله یاهمقده اولدقلری انقلابی ده ذکر ایتک لازمدر . بوصورتله علمی حیاته آتیلوق ایچون حاضر لاش اولان کنج تورک خانلرینه کنیش بر فعالیت ساحه سی آچیلمقده ، وایکی قارداش قومک ، تورک و عربک فکر و تربیه ده برلکینه همت ایدلکده در . دیمک ، بوکون تورک قادیلانی شیمدی یه قادار ارککلری طرفندن بیله یاپیلاماش اولان بویوک اجتماعی غایله لر اوغورنده ده آمک صرف ایتکده در . ساطع بک طرفندن تأسیس و اداره اولونان « بکی مکتب » ایله ، طاشنش صریبه لریمزدن نفیه خام طرفندن اداره اولمقده اولان « فیضیه » مکتبی ده قسماً خانلریز طرفندن جانلاندیرلمقده اولدقلردن - بوراده ذکره شایاندر .

بورایه قادار شویله براجال ایله ذکر اولونان بوتربیه و عرفان مؤسسه لرینک اکثریسی - طبیعتله - مسلکی اولمایوب ، آنجق مسالک طوغق ایسته یلره بر حاضرلق ماهیتی حائز اولدیلرندن ، ارکه کلرله مشترک بر اجتماعی حیاته قاریشان خانلرک ایله ریده ده صاغلام آدیلر آتابیلمه لری ، یاشایش قاوغاسنده موفق اولمالری ایچون معلمه لکدن باشقده ، مسلکی تربیه و تحصیل احتیاجلری آشکاردر . ایشته بونقطه لری کوز اوکنده طوتانلر تورک قادیلرینک ، بوکون اکثریتله عجمی اولدیلرلری حالده یاهمقده اولدیلرلری تجارت وخسته باقیجیلوق ایشلرنده ده بیلکی صاحبی اولمالری ایچون چاره لر دوشونمکه وبولونان چاره لری تطبیقه قرار ویرمشلردر .

شیمدیلک جفال اوغلنده قیزلر دارالفنوننک بولمیدینی نهوده - تجارت مکتب عالینک اشتراکیله بر تجارت درسلری شعبه سی آچیلاروق طالبه قیدییه باشلامشدر . قید اولونان خانلره بوییل آلیشه ویریشه دائر عمری بر فکر ویله جکی کچی داقتیلوغرافی ، دفتر طوغق اصولی ، تورکجه ، بر آرز فرانسزجه وحساب کچی درسارده ، قیصه جه ، کوستریله جکدر . « صباح » رفیقمزده یازیلدینی وجهله «مملکتمزده

قادین دوقتورلرک اجرای صنعت ایدیه بیله لری خصوصی شمدی به قدر بر قاق دفعه موضوع بحث اولمشدر . جواد پاشانک صدارتی زماننده ، قانونده « اوروپاده طب تحصیل ایدلردیپلومالرینی تصدیق ایتدیرکدن صوکره اجرای طبابت

تدریجی برسی وحرکتیه ، حایه کار ، اصولی و -
انشاءالله - فیضی قرارنامه لرله میدان کلمکده در .
صوک تشرین اولک نهایتلرند بوانقلابك چوق مهم
بعض تظاهراته شاهد اولدق :

احکام عدلیه مجله سنك مدنی احتیاجلریزله
متناسب برصورتده تعدیل واکالی؛ حقوق مدنیه سنك
هنوز برقانون شکنده تدوین قلمامش اولان مناکات،
مفارقت ونفقات کی احوال شخصی و عائله یه عائد
قسملریك تنظیمی ؛ قره تجارت قانونلریك صوک
تجاری احتیاجلریزه اوینون برصورتده تعدیل واصلحی
بولنده لازم اولان قانون لایحه لری احضاری ایچون
۱۳۳۲ سنه سی ۹ مایسنده عدلیه نظارتنده اوچ
قومیسون تشکیل اولمشدی [۱]. محاکمات ومفارقات
قانونلریك تنظیم وتدوینله مشغول اولاجق ایکنجی
قومیسون منصوری زاده سعید ، علی باش هامبا
اوقاف هایون قاضی مصطفی ، فتواخانه عالی میزلرندن
حافظ شوکت بك وافندیلردن مرکب اولارق مرحوم
عمود اسعد افندیك تحت ریاستنده ایشه باشلامش
ایدی . مرحوم محمود اسعد افندی چوق حرارتلی
طرفدار اولدینی بوکوزهل تشبک اکمال اواندیغی
کوره مدی : آرازدن غائب اولدی . فقط بوکون
اثر قالمش واکمال اولونارق بوقاریده ذکر ایتدیکمز
وجهله ۱۳۳۳ سنه سی ۳۱ تشرین اول تاریخنده
« احکام عائله قرارنامه سی » نامیه نشر اولمشدر .
قرارنامه ، ملت وکیللری طرفندن مذاکره
وتصدیق ایدیلرک قانونیت کسب ایتدیملک اوزره
مجلس مبعوثانه تودیع ایدلمش ومجلس مبعوثانجهده
تدقیق اولونمق اوزره « عدلیه انجمنی » نه ویرلمشدر .
بك فیضی انقلاب اساسلری محتوی بولونان بوقرارنامه نك
بعض ماده لرینی آیریمه تحلیله چالیشاجمز .

ن . ن . ن .

تورک قادیلریك - اختلال وحریتدن بالاستفاده -
برجوق اجتماعی ومدنی حرکتلرده بولندیقلری کوریو-
رز . روسیهده باشلانان اختلالی متعاقب شمال تورک-
اسلام خانلری قازانده بویوک وعمومی برقونفره
یایارق بك چوق مهم بعض مقررات اتخاذ ایتشلردر .
« تعدد زوجات » مسئله مهمه سی اوزرندهده قونولمش
وحقی اوزون اوزادی یه علمی واجتماعی مناقشه لرده
بولنلمش ونتیجهده بوراده کی « احکام عائله قرارنامه سی »
اساسلریه چوق یاقین برصورت قرار اتخاذ ایتش -
اولان بوقونفره نك عمرمیتله قبول ایتش اولدینی
ماده لردن بعضلری شولردر :

- ۱ — قادیلر ایچون مساوی حقوق طلبی .
- ۲ — قیزلرک رضاسی خلافتنه بولندیملریك
رقعی ؛ جیهاز مسئله سنك حلی .
- ۳ — اون آائی یاشندن کوچوک قیزلرک
ازدواجلریك منعی .
- ۴ — کوچوک جوجقلری بویونمك حتمك
قادیلره تودی .
- ۵ — هر برده قیز مکتبلری تأسیسی وقیزلرده
ارککلرکی جدی برتحصیل کوردیرلسی .
- ۶ — ولادتخانه لر وسائر صحنی واجتماعی مؤسسه لر
وجوده کتیرلسی .

اختلالک ده ایلک دوره لرنده طوبلاغمش اولان
بوخانلر قونفره سندن صوکره ، قیرغیز - قازاق
تورکلریده غوز صوکلریه دوغرو « اورنبورگ »
شهرنده عقد ایتکلری قونفرهده - کندی اصول
معیشتلرنده موجود فرقاره کوره بعض تعدیلات ایله
- عین ماده لری قبول ایتشلردر . برنجی مادهده
استثنا اولنامشدر .

روسیهده [اوللری ایچین ایچین دوشونولمکده ،
« سوم بیکه » کی قادیلر مطبوعاتنده وحریتپرور
کنج غرتلرده یازیلنده ومنافقه ایدیلکده ، خصوصی
جمعیتلرده حاضرلانیلمقده اولماسنه رغماً] اختلالک
چوق خیزی توسی واجتماعی برشکل آلماسیله بك
آنی صایلمق لازم کلن بوقادیلر انقلابی ، اونلرک
عائله وی واجتماعی حقوقی اوزرنده وقوع بولان
بوتیدل ؛ بوراده ، عثمانلی تورکلککند حکومتك